

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Maart 2018

Inhoudsopgave

Uitgangspunten	2
<i>Wat is een meldcode .....</i>	2
<i>Wat is een meldcode niet: .....</i>	2
<i>Voor welke vormen van geweld geldt deze meldcode? .....</i>	2
<i>Huiselijk geweld? .....</i>	3
<i>Kindermishandeling .....</i>	3
<i>Onderliggende documenten: .....</i>	4
Een zorgmelding, hoe werkt het?	4
<i>Afspraken .....</i>	4
<i>Wat moeten we doen als onderwijsprofessionals en hoe is dat op De Zilvermeeuw geregeld: .....</i>	4
<i>Direct contact .....</i>	4
Belangrijk voor het effectief kunnen bespreken van ernstige zorgen met ouders (en/of kind):	5
<i>De 5 stappen .....</i>	5
Hulp organiseren en effecten volgen	6
Melden	6
<i>Hoe melden? .....</i>	7
<i>Transparantie met cliënt (kind/ ouder) .....</i>	7
<i>Inspanningen na de melding .....</i>	7
<i>Een andere partij doet de zorgmelding: .....</i>	7
<i>In geval van een negatieve reactie: .....</i>	8

Uitgangspunten

Wat is een meldcode

De Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is een stappenplan dat professionals kunnen gebruiken als ze vermoedens van mishandeling hebben.

Wie door zijn beroep te maken krijgt met huiselijk geweld (zoals leerkrachten, huisartsen en hulpverleners) vindt het door die plicht soms lastig om hulp te bieden. Daarom bestaan er meldcodes om hen te helpen.

Een meldcode beschrijft in 5 stappen wat een professional moet doen. In het basismodel meldcode is toegelicht welke 5 stappen in elk geval in de meldcode moeten staan. Door te werken met een meldcode blijft de beslissing om vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling wel of niet te melden, berusten bij de professional. Het stappenplan van de meldcode biedt hem/ haar bij die afweging houvast.

Bij de meldcode is een App Meldcode ontwikkeld in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Deze is gratis te downloaden voor de smartphone.

Wat is een meldcode niet:

Meldcode is geen meldplicht

Een verplichte meldcode is iets anders dan een meldplicht. Bij een meldplicht moet de professional zijn vermoeden van geweld melden bij andere instanties, bijvoorbeeld bij Veilig Thuis Kennemerland. Die verplichting bestaat niet bij een meldcode. Door te werken met een meldcode blijft de beslissing om vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling wel of niet te melden, berusten bij de professional. Het stappenplan van de meldcode biedt hem houvast bij die afweging.

Waarom is er sprake van een meldrecht en geen meldplicht?

Uit onderzoek is gebleken dat er meerdere redenen zijn om de toegevoegde waarde van een meldplicht te relativiseren. Een professional die meldt op grond van een meldplicht, doet dat wellicht niet alleen uit een gefundeerd vermoeden van geweld, maar misschien ook uit angst voor aansprakelijkheid als hij het niet meldt. Daardoor stijgt weliswaar het aantal meldingen, maar niet de kwaliteit ervan. Een meldplicht leidt zo tot overbelasting van het systeem en tot onnodig stigmatiserende onderzoeken, zonder duidelijke pluspunten voor hulp aan, en bescherming van, het kind en het gezin.

Een betere weg is het ondersteunen van de professional bij zijn/haar handelen. Het gebruik van het instrument meldcode blijkt te bevorderen dat (potentiële) geweldssituaties eerder worden gesignaleerd en gemeld.

Voor welke vormen van geweld geldt deze meldcode?

De Wet meldcode geldt voor geweld in afhankelijkheidsrelaties (binnen familiale sfeer). De Wet Meldcode geldt voor alle vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling, zoals

- - huiselijk geweld;
- - kindermishandeling;

- - seksueel geweld;
- - vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis);
- - eegerelateerd geweld (waaronder huwelijksdwang);
- - ouderenmishandeling.

Huiselijk geweld?

Huiselijk geweld is geweld wat zich afspeelt binnen de huiselijke sfeer en niet direct zichtbaar is voor de omgeving. De term 'huiselijk' verwijst dus naar de relatie tussen de betrokkenen. Het kan bijvoorbeeld gaan om geweld tussen (ex-)partners, tussen ouder en kind of overige familieleden.

Bij huiselijk geweld is er altijd sprake van een machtsverschil tussen de dader en het slachtoffer, bijvoorbeeld tussen man en vrouw of tussen ouder(s) en kind. Slachtoffers van huiselijk geweld zijn meestal vrouwen en kinderen, zij zijn de meest kwetsbare groep.

Maar ook mannen en ouderen krijgen te maken met huiselijk geweld. Vaak ervaren plegers hun eigen gedrag niet als gewelddadig doordat het in het gezinssysteem als normaal ervaren wordt.

Kindermishandeling

Kindermishandeling komt in Nederland meer dan 119.000 keer per jaar voor. Veel slachtoffers krijgen nooit hulp omdat niemand aan de bel trekt. Als u wat merkt van kindermishandeling in uw omgeving, doe dan iets. U bent waarschijnlijk niet de enige die iets vermoedt, maar misschien wel de eerste die wat doet.

Er zijn kinderen die elke week meemaken dat hun ouders ruzie hebben. En niet alleen met woorden, maar ook met slaan en schoppen. Of nog erger. Het leven onder die spanning in huis kan net zo erg en naar zijn als wanneer een kind zelf geslagen of op een andere manier mishandeld wordt.

Kindermishandeling is elke fysiek, psychisch of seksueel bedreigende of gewelddadige omgang met een kind jonger dan achttien jaar (minderjarige). Dit geweld kan actief zijn (iemand iets aandoen) of passief (niets doen). De ouders zijn hiervoor verantwoordelijk. De term 'ouders' slaat op de biologische ouders, maar ook op stiefouders, adoptieouders en pleegouders. Maar ook andere volwassenen kunnen een kind mishandelen dat doordat het kind afhankelijk van hen is voor aandacht, bescherming en verzorging. Bijvoorbeeld peuterspeelzalleidsters, leerkrachten of sporttrainers. Hierdoor raakt het kind ernstig beschadigd, of dreigt het beschadigd te worden.

Kindermishandeling is meer dan lichamelijk geweld: het gaat om elke vorm van voor het kind bedreigende en gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard. Dat ook verwaarlozing tot kindermishandeling gerekend wordt, blijkt uit het woord 'passief' in de definitie. De schade als gevolg van mishandeling kan zich uiten in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Het gaat dus niet alleen om zichtbare schade, zoals blauwe plekken of brandwonden. Kindermishandeling kan ook geestelijke schade veroorzaken.

Let op! Is er sprake van partnergeweld in een relatie met kinderen? Dan is hier automatisch sprake van kindermishandeling.

Meestal vertellen mishandelde kinderen of degene die hen mishandelt niet uit zichzelf over de situatie. Voor hen is het van groot belang dat mensen in hun omgeving de mishandeling opmerken én er iets mee doen.

Onderliggende documenten:

- basisdocument meldcode versie 2016;
- basisdocument afwegingskader 2017;

Een zorgmelding, hoe werkt het?

Afspraken

Op De Zilvermeeuw:

- wordt de meldcode versie maart 2018 gebruikt (de 5 stappen);
- is de aandachtsfunctionaris de intern begeleider;
- worden leerlingen meerdere keren per jaar besproken met IB;
- worden leerlingen meerdere keren per jaar besproken door IB in het ZAT
- worden signalen verzameld in Parnassys;
- worden met ouders kleine en grote signalen in openheid besproken, uitgangspunt is een positief gezamenlijke wens/doel;
- zijn we ons bewust dat alle informatie die we geven en noteren voor ouders toegankelijk is;
- wordt overlegd met Veilig Thuis indien wenselijk en altijd voor een zorgmelding;
- wordt een zorgmelding met ouders besproken.

Wat moeten we doen als onderwijsprofessionals en hoe is dat op De Zilvermeeuw geregeld:

De Zilvermeeuw heeft een meldcode van maart 2018 waaraan het afwegingskader is toegevoegd;

We gebruiken de meldcode bij vermoedens van geweld in huiselijke kring;

Op De Zilvermeeuw worden signalen besproken met IB en directeur / in het ZAT overleg

Indien wenselijk wordt advies gevraagd bij Veilig Thuis.

Onze IB-er is onze aandachtsfunctionaris.

Direct contact

Veilig Thuis Kennemerland is hét advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling in de regio.

- Voor direct contact met Veilig Thuis Kennemerland bel 088 – 8006200 (lokaal tarief)
- Het gratis nummer 0800 – 2000 is 24/7 bereikbaar.
- Is een kind in gevaar? Bel dan de politie 112.
- Zie ook: www.vooreenveiligthuis.nl

Belangrijk voor het effectief kunnen bespreken van ernstige zorgen met ouders (en/of kind):

- bouw (dagelijks) aan vertrouwen (een sterke triade) van kind en ouders, neem ouders en kind serieus, bespreek ook kleine zorgen, geef complimenten, toon betrokkenheid;
- neem veel initiatieven tot oudercontact (ook bij ouders die dat uit de weg lijken te gaan);
- neem veel initiatieven tot kindcontact (ook als kind dat uit de weg lijkt te gaan);
- schep een positief kader;
- ga uit van positieve intentie;
- ga uit van een positief gezamenlijk wens / doel;
- ben open, eerlijk, nieuwsgierig i.p.v. vooroordelen, aannames, gevoel...; ga uit van objectief concreet waar te nemen gedrag of andere signalen; laat interpretatie achterwege;
- noteer je objectieve observaties in dossier (bedenk dat die toegankelijk zijn voor ouders);
- laat 'de trein' rijden: boos, zorg, wens, doel, middel;
- gebruik de technieken die daarbij horen: emoties valideren; complimenterend samenvatten; scenariovragen; scaling; brainstormen;
- maak concrete afspraken en volg die op.

De 5 stappen

het in kaart brengen van objectieve en concreet waarneembare signalen (dossieropbouw);

- collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis (of een deskundige op het terrein van letselduiding);
- gesprek met de cliënt (kind / ouders);
- wegen van het geweld of de kindermishandeling;
- beslissen: Hulp organiseren of melden. Vanaf 2018 het afwegingskader erbij gaan hanteren.

Voorbeeld van stap 5:

1. Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?

- Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier
- Ja: Ga verder met afweging 2.

2. Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?

- Nee: Ga verder met afweging 3

- Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.

3. Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?

- Nee: Melden bij Veilig Thuis

- Ja: Ga verder met afweging 4.

4. Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?

- Nee: Melden bij Veilig Thuis

- Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.

5. Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?

- Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis.

- Ja: hulp afsluiten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Hulp organiseren en effecten volgen

Meent de beroepskracht dat hij met zijn organisatie of praktijk de cliënt voldoende kan beschermen tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling, dan biedt of organiseert hij de hulp die daarvoor nodig is. Hij volgt de effecten van deze hulp en doet alsnog een melding als het geweld niet blijkt te stoppen of opnieuw oplaat.

Welke hulp kunnen we op De Zilvermeeuw bieden:

- (met spoed) bespreken in ZAT en gericht adviseren;

- verwijzen naar schoolcoach;

- verwijzen naar schoolarts / schoolverpleegkundige.

Melden

Meent de beroepskracht dat hij met zijn organisatie of praktijk niet in staat is om de cliënt voldoende te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling, dan doet hij een melding zodat de signalen nader kunnen worden onderzocht en acties in gang kunnen worden gezet die de cliënt en zijn gezinsleden voldoende beschermen.

Hoe melden?

Er dient altijd eerst overleg plaats te vinden alvorens bij VT te melden.

Transparantie met cliënt (kind/ ouder)

In het gesprek met de cliënt gaat het erom dat de beroepskracht:

- uitleg geeft over het doel van het gesprek;
- de signalen bespreekt, dit wil zeggen de feiten die hij heeft vastgesteld en de waarnemingen die hij heeft gedaan;
- de cliënt uitnodigt om daarop te reageren;
- pas na deze reactie zo nodig komt met een interpretatie van wat hij heeft gezien en gehoord en wat hem in reactie daarop verteld is.

Leg de cliënt uit wat u gaat doen en waarom u dat gaat doen en breng dit in direct verband met uw zorgen! 'Omdat ik me zorgen maak over... ben ik van plan om'

Vraag om een reactie: 'Wat vindt u er van dat ik...'

Inspanningen na de melding

Een melding is geen eindpunt. Als een beroepskracht een melding doet, geeft het stappenplan daarom aan dat de beroepskracht in zijn contact met Veilig Thuis ook bespreekt wat hij zelf, na zijn melding, binnen de grenzen van zijn gebruikelijke taakuitoefening, kan doen om de cliënt of zijn gezinsleden te beschermen en te ondersteunen. Dit is uitdrukkelijk in stap 5 bij de melding opgenomen om duidelijk te maken dat de betrokkenheid van de beroepskracht bij de cliënt na de melding niet ophoudt. Van hem wordt verwacht dat hij, naar de mate van zijn mogelijkheden, de cliënt blijft ondersteunen en beschermen. Uiteraard gebeurt dit in overleg met Veilig Thuis om zo tot een gemeenschappelijke aanpak te komen.

Een andere partij doet de zorgmelding:

Een zorgmelding kan ook door een ander gedaan worden over een gezin bij ons op school, een kind bij jou in de klas. Wanneer Veilig Thuis dan inderdaad een onderzoek in gaat stellen, zal er informatie van school gevraagd worden door Veilig Thuis. Veilig Thuis zal gemeld hebben aan ouders dat de school ook om informatie gevraagd wordt als onderdeel van het onderzoek.

- controleer of je zeker weet dat de vraag van Veilig Thuis komt, geef niet zomaar informatie via de telefoon (vraag bevestiging via de mail, vraag het telefoonnummer en bel zelf terug);
- neem zo nodig even de tijd voor intern overleg en om die informatie goed te verzamelen;
- geef objectieve, concreet waargenomen informatie;
- bij voorkeur is dat informatie / zijn dat signalen die je al eerder met ouders besproken hebt;

- vraag bij een telefonisch overleg of je het verslag mag lezen en eventueel aanvullingen / correcties kan aangeven;
- vraag de nieuwe versie, na verwerken van aanvullingen / correcties;
- bedenk dat de informatie die je aanlevert voor ouders toegankelijk is en ook dat die van jou komt.

In geval van een negatieve reactie

- kijk of u aan de bezwaren tegemoet kunt komen;
- lukt dat niet, weeg de bezwaren dan af tegen de ernst van de situatie en kom tot een besluit;
- wees open over uw besluit.

'Ik heb goed van u gehoord dat u... maar omdat ik me echt grote zorgen maak over uw situatie / de situatie van uw kinderen ga ik toch...'

Neem moeilijke beslissingen niet alleen: vraag advies aan een medewerker van het Veilig Thuis Kennemerland of aan een collega. Leg uw acties en besluiten zorgvuldig vast in het dossier.